

Klimat- och
regionutvecklingsnämnden

Yttrande över Genomförande av delar av det omarbetade energieffektiviseringsdirektivet

Regionledningskontorets förslag till beslut

Klimat- och regionutvecklingsnämnden beslutar följande.

Utvecklingsdirektörens tjänsteutlåtande utgör Region Stockholms yttrande till klimat- och näringslivsdepartementet över promemorian Genomförande av delar av det omarbetade energieffektiviseringsdirektivet.

Sammanfattning

Klimat- och näringslivsdepartementet har remitterat promemorian *Genomförande av delar av det omarbetade energieffektiviseringsdirektivet*, till Region Stockholm för yttrande. Klimat- och regionutvecklingsnämnden yttrar sig på Region Stockholms vägnar. Yttrandet har tagits fram i samråd med trafikförvaltningen och Locum.

Genomförandet av det nya energieffektivitetsdirektivet innebär skärpta krav på företag, kommuner och myndigheter, bland annat genom energiledningssystem, återkommande energikartläggningar, handlingsplaner och kostnadsnyttoanalyser. Datacenter ska återvinna spillvärme där det är möjligt, och fjärrvärmeföretag får ökade krav på effektivitet och kundinformation.

Region Stockholm ställer sig bakom förslaget eftersom det stärker energieffektivisering och cirkulära energiflöden, i linje med pågående arbete i länet, däribland målsättningar i Klimatfärdplan 2050 (LS 2017-1512). Ökad energieffektivisering är också i linje med nationella mål inom ramen för Fit for 55-paketet. Kraven på certifierade energiledningssystem bedöms ge mer strukturerad energieffektivisering, men innebär också ökade administrativa och ekonomiska kostnader för exempelvis Locum och andra verksamheter. Även handlingsplaner och rapporteringskrav kan öka transparensen men riskerar att avslöja känsliga uppgifter. De ekonomiska konsekvenserna består främst av kostnader för implementering, certifiering, revisioner, internutbildning och konsultstöd, men på sikt kan ett bättre energitnyttjande minska driftkostnaderna.

Bakgrund

Klimat- och näringslivsdepartementet har remitterat promemorian *Genomförande av delar av det omarbetade energieffektiviseringsdirektivet*, till Region Stockholm för yttrande. Klimat- och regionutvecklingsnämnden yttrar sig på Region Stockholms vägnar. Det omarbetade energieffektiviseringsdirektivet är ett initiativ från EU för att höja ambitionsnivån för energi- och klimatpolitiken. Det är en del av EU:s gröna giv (European Green Deal) och Fit for 55-paketet, en samling lagar och förslag från EU som syftar till att minska EU:s växthusgasutsläpp med minst 55 % till 2030. Promemorian föreslår även att verksamhetsutövare i första hand ska använda sig av fossilfria energikällor. Detta är en förändring i miljöbalken där den nuvarande lydelsen är att förnybara energikällor i första hand ska användas.

Genomförandet av det omarbetade energieffektivitetsdirektivet får konsekvenser för flera aktörer. För företag innebär det nya krav på energiledningssystem (ELS) och återkommande energikartläggningar. Stora företag med hög energianvändning blir skyldiga att införa energiledningssystem, medan företag med lägre men betydande energianvändning ska göra energikartläggningar vart fjärde år och upprätta handlingsplaner. Dessa ska redovisas i årsredovisningen. Kraven kan ersättas av motsvarande åtaganden inom miljöledningssystem eller genom avtal om energiprestanda. Verksamheter har två år på sig att implementera ELS efter att man passerat gränsen för 85 TJ per år. Verksamheter som redan använder mer än 85 TJ i dag ska ha infört ELS senast 11 oktober 2027.

Fler verksamheter än tidigare omfattas av skyldigheten att genomföra kostnadsnyttoanalyser vid ny- eller ombyggnation. Det gäller nu även värmeproduktionsanläggningar, tjänsteanläggningar och datacenter. Nya och ombyggda datacenter ska dessutom utnyttja eller återvinna spillvärme när det är tekniskt och ekonomiskt möjligt.

Fjärrvärme- och fjärrkyleföretag påverkas genom nya krav på avtalsvillkor, information till kunder och rutiner för klagomålshantering. Om ett system inte uppfyller kriterierna för att klassas som effektivt ska företaget ta fram en plan för att uppnå effektivitet. För kommuner och andra offentliga aktörer innebär förslagen ökade arbetsuppgifter, bland annat kopplat till tillsyn, rapportering och prövning. För enskilda kunder och lägenhetsinnehavare innebär förslagen stärkta rättigheter och bättre tillgång till information om priser, villkor och energieffektivitet. Slutligen

föreslås en ändring i miljöbalken som innebär att verksamhetsutövare i första hand ska använda fossilfria energikällor.

Ändringarna föreslås träda i kraft den 1 juli 2026.

Yttrandet har tagits fram i samråd med trafikförvaltningen och Locum.

Regionledningskontorets förslag och motivering

Region Stockholm ställer sig bakom genomförandet av direktivet som syftar till att öka energieffektiviseringen och cirkulära flöden av energi. Det är en viktig del i att säkerställa att Stockholms län har en välfungerande energiförsörjning och det går i linje med vad aktörer i länet redan gör i dag. Exempelvis samarbetar fjärrvärmebolagen med stora energianvändare för att nyttja spillvärme. Promemorian föreslår en förändring i miljöbalken där verksamhetsutövare i första hand ska använda fossilfria energikällor. I förslaget till ny regional utvecklingsplan för Stockholmsregionen (RS 2025-0095) konstateras att det viktigaste är att el- och energiförsörjningen är pålitlig vilket är en förutsättning för att verksamheter och vardagsliv ska fungera. En robust energiproduktion har en balans mellan planerbar och förnybar energi och möjligheter till energilagring. I Stockholms län finns goda förutsättningar att öka den inomregionala produktionen av förnybar el och därför finns ett tydligt mål om det i den regionala utvecklingsplanen. En utbyggnad av lokal energilagring och produktion av förnybar energi bidrar dessutom till stärkt beredskap och en mer robust energiförsörjning.

Kravet på certifierade energiledningssystem (ELS) är positivt då det kan leda till en mer strukturerad och långsiktig energieffektivisering. Verksamheter som använder mer än 85 TJ energi per år omfattas av kravet, däribland Region Stockholms fastighetsbolag Locum. Kravet medför dock samtidigt att administrativa och ekonomiska kostnader riskerar att öka; bland annat för systemets implementering, certifiering, revisioner och internutbildning. Konsultstöd kan komma att behövas vid implementering.

Gällande energikartläggning och handlingsplan är det positivt att kartlägga potentialen för kostnadseffektiv användning eller produktion av förnybar energi. Region Stockholm ser att kravet på att redovisa handlingsplanen i årsredovisningen kan ge ökad transparens och incitament att genomföra handlingsplanens åtgärder. Beroende på handlingsplanens detaljeringsgrad finns dock en risk att potentiella sårbarheter i driften skulle kunna avslöjas. Det behöver specificeras vilka delar av handlingsplanen som är tänkta att redovisas i årsredovisningarna.

I det omarbetade direktivet föreslås ett undantag för företag som har miljöledningssystem, vilket innebär att dessa inte omfattas av kravet på energiledningssystem och/eller energikartläggning samt handlingsplan. Region Stockholm anser att undantaget innebär en försvagning gentemot nuvarande lagstiftning då företag som är stora energianvändare inte omfattas av lika detaljerade krav som företag med mindre energianvändning som saknar miljöledningssystem.

Ekonomiska konsekvenser

Om utredningens förslag genomförs får Region Stockholm ökade kostnader för att implementera och certifiera energiledningssystemet vilket också innebär internutbildning, eventuellt konsultstöd vid implementering och revisioner. Locum AB bedömer att kostnaden för att implementera och certifiera verksamheten uppgår till 400 000 - 500 000 kr första året, 200 000 – 250 000 andra året och 200 000 – 250 000 tredje året.

Anton Västberg
Utvecklingsdirektör

Martin Pahlman
Enhetschef

Beslutsunderlag

1. Promemorian Genomförande av delar av det omarbetade energieffektiviseringsdirektivet

Beslutsexpediering

1. Klimat- och näringslivsdepartementet

Godkänd av Anton Västberg, 2025-10-09